

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Klaus Frederiksen

13. januar 2025
Sagsnr.: 24/18126

Kære Klaus Frederiksen

Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Tak for din henvendelse af 12. december 2024, hvor du stiller en række opfølgende spørgsmål.

Telefon: +45 33 92 50 00
www.uvm.dk

Du spørger **for det første**, om der er krav om, at det undervisende personale skal være ansat på skolen.

CVR-nr.: 20453044

Folkeskoleloven indeholder ikke en bestemmelse, der udtrykkeligt fastslår, at det undervisende personale skal være ansat i det kommunale skolevæsen. En forudsætning om, at det undervisende personale er ansat i det kommunale skolevæsen, fremgår imidlertid af en række bestemmelser i folkeskoleloven og forarbejder hertil.

Her kan særligt nævnes undtagelsesbestemmelserne, der har været fundet behov for at indsætte i folkeskolelovens § 3, stk. 5, § 22, stk. 7-9, og § 40, stk. 6, samt lovens historiske udvikling, der viser, at folkeskoleloven oprindeligt byggede på en forudsætning om, at lærere i folkeskolen var ansat i det kommunale skolevæsen.

Folkeskoleloven bygger således på en klar og flere steder udtrykkeligt angiven forudsætning om, at det undervisende personale i folkeskolen skal være ansat i det kommunale skolevæsen.

Ministeriet bemærker, at overenskomster indgås mellem arbejdsmarkedets parter, hvorfor ministeriet ikke er part i eller godkender disse. Det kan oplyses, at det følger af den gældende overenskomst mellem KL og Lærernes Centralorganisation for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne, at ansættelsesområdet er kommunen.

De nærmere regler om skriftlighed i forbindelse med indgåelse af ansættelseskontrakter for lærere og andre faggrupper følger de almindelige regler herom på Beskæftigelsesministeriets område.

Du spørger **for det andet** om mulighederne for at varetage undervisningen efter bestemmelsen i folkeskolelovens § 3, stk. 5.

Efter folkeskolelovens § 3, stk. 5, kan skolens leder som led i de i folkeskolelovens § 3, stk. 4, nævnte samarbejder om åben skole eller samarbejder med uddannelsesinstitutioner, organisationer m.v., der er etableret ved kontrakt, beslutte, at personer, der ikke er ansat ved kommunens skolevæsen, i begrænset omfang kan varetage undervisningsopgaver i folkeskolens fag og obligatoriske emner og understøttende undervisning.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at den personkreds, som kan varetage undervisningsopgaver i begrænset omfang i folkeskolen, ikke kun defineres af de samarbejder, som skolen efter folkeskolelovens § 3, stk. 4, er forpligtet til at indgå, dvs. åben skole. Fx vil en underviser fra en ungdomsuddannelse, en konsulent eller frivillig fra en landsdækkende organisation eller en medarbejder på en virksomhed også kunne varetage undervisningsopgaver i folkeskolen inden for deres kompetencer og kvalifikationer i øvrigt.

Det vil være en lærer fra skolen, som har ansvaret for at målene for fagene i folkeskolen nås. De eksterne undervisere kan således udelukkende bruges som et supplement til den undervisning, som skolens undervisere normalt varetager.

Dertil kommer, at formålet med at lade andre end ansatte ved kommunens skolevæsen varetage undervisningsopgaver i folkeskolen er at bringe andre kompetencer og specialer ind i folkeskolens undervisningstilbud. Det er således intentionen, at de eksterne undervisere skal undervise i lige præcis det – og kun det – som de har en særlig ekspertise inden for. Skolens leder er ansvarlig for, at den enkelte eksterne underviser har tilstrækkelig undervisningskompetence og faglighed til at kunne bidrage til elevernes læring.

Der kan fx være tale om, at en medarbejder fra en lokal bankfilial underviser i privatøkonomi, eller at ansatte og frivillige fra landsdækkende organisationer kan undervise i afgrænsede forløb i forbindelse med faguger, i samfundsfag eller lignende.

Formålet med at bringe andre kompetencer og specialer ind i folkeskolen kommer også til udtryk ved, at eksterne undervisere alene kan undervise i begrænset omfang. Der skal foretages en konkret vurdering af, hvad der kan betegnes som varetagelse af undervisningsopgaver i begrænset omfang.

Afgørende for, om varetagelse af undervisningsopgaver kan anses for at være »i begrænset omfang«, er, at der er tale om afgrænsede læringsforløb i undervisningen. Afgrænsede forløb vil normalt kun omfatte dele af

et fags stofområder og kun i form af kortere kurser, fx til træning af specifikke færdigheder eller med henblik på at give særlige udfordringer til en gruppe af elever. Et afgrænset forløb kan således aldrig omhandle undervisning i et helt fag gennem et helt skoleår. Du kan læse forarbejderne i Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 109 som fremsat, eller på Folketingets hjemmeside.

Du spørger **for det tredje**, om undervisningen kan gennemføres fuldt ud online.

Der er efter folkeskolelovens § 16 c, stk. 3, mulighed for, at undervisningen i begrænset omfang kan tilrettelægges som fjernundervisning, hvis det ud fra en pædagogisk vurdering er til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov. Deltagelse i fjernundervisning kan kun finde sted efter aftale med forældrene.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at der i denne sammenhæng med »begrænset tid« menes, at fjernundervisning højst kan anvendes i 20 pct. af den samlede undervisningstid for den enkelte klasse.

Du kan læse forarbejderne i Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 175 som fremsat, eller på Folketingets hjemmeside.

Du spørger **for det fjerde** om mulighederne for at få dispensation fra loven.

Folkeskoleloven indeholder ikke hjemmel til, at ministeren generelt kan dispensere fra loven. Derimod kan børne- og undervisningsministeren efter forsøgsparagraffen i folkeskolelovens § 55, stk. 1, 1. pkt., godkende, at lovens bestemmelser (bortset fra kapitel 1 og 4) fraviges som led i tidsafgrænsede forsøg og pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler.

Bestemmelsen i § 55, stk. 1, er efter sin ordlyd begrænset, så der bl.a. ikke kan gennemføres forsøg med bestemmelserne i lovens kapitel 4, dvs. reglerne om det undervisende personale og dermed også kravet om, at det undervisende personale skal være ansat i det kommunale skolevæsen. I henhold til almindelige forvaltningsretlige regler om hjemmelsspørgsmål (legalitetsprincippet) kan forsøgsparagraffen heller ikke bruges til at godkende forsøg, der indebærer fravigelse af elevers og forældres grundlæggende rettigheder efter folkeskoleloven (fx den ubetingede ret til optagelse i distriktsskolen og retten til frit valg af folkeskole). Derimod kan der godt gennemføres forsøg med fx bestemmelserne i folkeskolelovens kapitel 2, som folkeskolelovens § 16 c, stk. 3, står i.

Forsøgsansøgning indgives af kommunalbestyrelsen, da denne er ansvarlig for folkeskolen, jf. folkeskolelovens § 2, stk. 1, 1. pkt. Sagsbehandlingen af forsøgsansøgninger ligger i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, og der er ikke klageadgang til departementet.

Børne- og Undervisningsministeriet har aktuelt iværksat et forsøg med onlineundervisning i kommunalt regi for børn i grundskolen med langvarigt bekymrende fravær.

Forsøget giver forsøgskommunerne mulighed for at oprette et kommunalt onlineundervisningstilbud målrettet elever, der har langvarigt bekymrende fravær og behov for sygeundervisning, fx på grund af psykisk mistrivsel. Ministeriet har fastlagt de mulige dispensationer, så forsøget overholder de lovgivningsmæssige rammer for forsøg jf. folkeskolelovens § 55 og formålet med forsøget. Dette er sket på baggrund af den politiske aftale om folkeskolens kvalitetsprogram.

Med venlig hilsen

Anna Sofie Weigaard Jørgensen
Kontorchef